

DIJOURS 22 DE FEBRER DE 2007

8.45 h Recollida de la documentació.

9.15-10.45 h

Taula 1 “Sistema endocannabinoide: de la investigació bàsica a les repercussions clíniques i epidemiològiques”

Moderador: José A. Ramos Atance. Departament de Bioquímica i Biologia Molecular III. Universitat Complutense de Madrid.

“Cannabis e inducción de depresión o psicosis: una perspectiva desde la salud pública”
Luis Gutiérrez Rojas. Facultatiu especialista d'àrea a l'equip de salut mental de Baza.

“Sistema endocannabinoide, estrés y ansiedad: modelos animales”
M. Paz Viveros. Departament de Fisiologia (Fisiologia Animal II). Facultat de Biologia. Universitat Complutense de Madrid.

“Un sistema endocannabinoide como sustrato común para los procesos adictivos”
Rafael Maldonado. Catedràtic de farmacologia de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

Taula 2 “Adolescència i addicció”

Moderador: Jorge Ameth Villatoro Velázquez. Institut Nacional de Psiquiatria Ramón de la Fuente Muñiz. Mèxic.

“Factores de protección y riesgo para el consumo de tóxicos en adolescentes”
Luis Beato-Fernández. Cap de la Secció de Psiquiatria. Unitat de Trastorns Alimentaris. Hospital General de Ciudad Real. Servei de Salut de Castella-la Manxa (SESCAM).

“El nivel de actividad en la adolescencia como un factor protector”
Noelia Llorens Aleixandre. Àrea de Metodologia de les Ciències del Comportament. Facultat de Psicologia. Universitat de les Illes Balears.

“El problema del alcohol en la adolescencia y su relación con la conducta suicida”
J. J. Carballo i Alicia Koplowitz Fellow. Psiquiatria infantil i juvenil. Institut de Psiquiatria de l'Estat de Nova York. Universitat de Colúmbia. Nova York. EUA.

10.45-11.15 h Cafè de treball.

11.15-11.45 h Inauguració oficial del congrés.

11.45-12.45 h Conferència inaugural “Vacunes i altres alternatives farmacològiques en el tractament de l’addicció a la cocaïna” (traducció simultània)

Thomas Kosten. Departament de Psiquiatria. Escola de Medicina de la Universitat de Yale, West Haven, EUA.

Moderador: José Carlos Pérez de los Cobos Peris. Unitat de Conductes Addictives. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

12.45-14.00 h **Taula 3 “Assumptes clau a recordar, conèixer o debatre en el tractament de les addiccions”**

Moderadora: Sofía Tomás Dols. Directora general de Drogodependències. Conselleria de Sanitat. Generalitat Valenciana.

“La perspectiva econòmica en el tratamiento de las adicciones”

Matilde P. Machado. Professora associada. Departament d’Economia. Universitat Carlos III de Madrid.

“Impacto del tratamiento del mantenimiento sobre la mortalidad en la dependencia de heroína: datos de una cohorte española”

Teresa Brugal. Servei de Prevenció i Atenció a les Dependències. Agència de Salut Pública de Barcelona.

“Impacte econòmic de les addiccions: una visió internacional”

Marya Hynes Dowell. Coordinadora del Programa de despeses. Comissió Interamericana per al Control de l’Abús de Drogues (CICAD/OEA). Washington.

Taula 4 “Trastorn per dèficit d’atenció”

Moderador: José Antonio Ramos Quiroga. Servei de Psiquiatria. Hospital Universitari Vall d’Hebron. Barcelona.

“El trastorno por déficit de atención: concepto y prevalencia en población adicta”

Eduardo J. Pedrero. Centro de Atención a las Drogodependencias (CAD) Sector 4 (San Blas). Institut d’Addiccions. Madrid Salut.

“Resultados del estudio del trastorno por déficit de atención con hiperactividad en personas con consumo compulsivo de cocaína”

José Carlos Pérez de los Cobos. Unitat de Conductes Addictives. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

“El papel protector del tratamiento psicoestimulante del TDAH frente al consumo de tóxicos”

Juan Antonio Hormaechea. Cap del Servei de Psiquiatria Infantojuvenil. Clínica Euskalduna.

14.00-16.00 h Dinar de treball.

16.00-17.30 h **Taula 5 “Revisions sistemàtiques en drogodependències”**

Moderador: Enric Álvarez. Hospital Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

“Relevancia de las revisiones sistemáticas sobre el efecto de los tratamientos”

Ivan Solà. Àrea de Documentació. Centre Cochrane Iberoamericà. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

Javier Ballesteros. Departament de Neurociències. Àrea de Psiquiatria. Universitat del País Basc. Leioa. País Basc.

José Luis Rodríguez-Martín i Eva Martín Sánchez. Àrea d'Investigació Clínica de la Fundació per a La Investigació Sanitària a Castella-la Manxa (FISCAM).

Taula 6 “Noves perspectives en la fisiopatologia i tractament de l'addicció”

Moderadora: Consuelo Guerri Sirera. Cap de Laboratori de Patologia Cel·lular. Centre d'Investigació Príncep Felip.

“Farmacología del éxtasis líquido (GHB líquido)”

Magí Farré. Unitat de Farmacologia. Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM) Barcelona. Barcelona

“Regulación del receptor de muerte Fas/FADD en la adicción a opiáceos”

Jesús García Sevilla. Catedràtic en farmacologia. Laboratori de Neurofarmacologia. IUNICS. Universitat de les Illes Balears.

“El sistema cannabinoide como diana en la adicción y en la terapéutica”.

Miguel Navarro. Facultat de Psicologia. Campus de Somosaguas. Universitat Complutense de Madrid.

17.30-19.00 h **Taula 7 “Consum excessiu d'alcohol i atenció primària”**

Moderadora: Giselle Amador Muñoz. Directora general. Institut sobre Alcoholisme i Farmacodependència (IAFA). Costa Rica.

“Utilización del AUDIT”

Alfredo Gómez Arnaiz. Medicina de família. Centre de San Gregorio. Hospital General Doctor Negrín. Las Palmas de Gran Canaria.

“Tratamiento farmacológico del consumo excesivo de alcohol en el contexto de atención primaria”

Gabriel Rubio Valladolid. Programa d'Investigació d'Alcohol. Serveis de Salut Mental. Retiro, Madrid.

“Experiencia del Beveu menys 2002-2006”

Joan Colom Farran. Subdirector general de Drogodependències. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Taula 8 “De la qualitat de la vida a la qualitat dels programes”

Moderador: Alberto Sancho Muñoz. Unitat de Conductes Addictives de Xativa. València.

“Calidad de vida relacionada con la salud en drogodependencias”

Oscar Lozano. Fundació Andalusia per a l'Atenció de les Drogodependències.

“Revisión sistemática + SF- 12”

Ioseba Iraurgi Castillo. Mòdul d'Assistència Psicosocial de Rekalde. Bilbao

“Sobre la calidad asistencial y otras cuestiones”

Silvia Mendieta Caviedes. Conselleria de Sanitat i Serveis Socials. Govern de Cantàbria.

“Evaluación de calidad en la red catalana de adicciones: experiencia catalana”

Rosa López Tejero. Subdirecció General de Drogodependències. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

DIVENDRES 23 DE FEBRER DE 2007

9.00-10.15 h **Taula 9 “Cap a una millor compressió de les addiccions”**

Moderador: Manolo Castro Bouzas. Hospital Novoa Santos. Àrea Sanitària Ferrol. SERGAS.

“Conductas de exploración y perseveración de nuevos ambientes”

Roser Nadal. Unitat de Psicobiologia. Facultat de Psicologia. Universitat Autònoma de Barcelona.

“Conducta social y adicción a la cocaína”

José Miñarro. Departament Psicobiologia. Unitat d'Investigació Psicobiologia de les Drogodependències. Facultat de Psicologia. Universitat de València.

“El paper del lòbul frontal”

Antonio Verdejo García. Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic. Facultat de Psicologia. Universitat de Granada.

Taula 10 “Nous horitzons terapèutics i preventius en l’abordatge del tabaquisme”

Moderador/Moderadora: pendent

“Vacunas como tratamiento del tabaquismo”

José Ignacio Granda de Orive. Servei de Pneumologia. Unitat de Tabaquisme. Hospital Central de la Defensa Gómez Ulla. Madrid. Professor associat de medicina de la Universitat San Pablo-CEU.

“Antagonistas de receptores cannabinoides y otros tratamientos farmacológicos”

Cristina Pinet. Unitat de Conductes Addictives. Servei de Psiquiatria. Hospital Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

“Efectos secundarios en el tratamiento farmacológico de la dependencia de nicotina”

Miguel Barrueco. Servei de Pneumologia. Hospital Universitari de Salamanca.

10.15-11.30 h **Taula 11 “Menors i consum de drogues. Actuarem de la mateixa manera?”**

Moderador/Moderadora: pendent

“Principios clave para la intervención con menores”

Carolina Arbex Sánchez. Sociòloga. Ática, Servicios de Salud.

“Ciencia y política en la prevención de las drogodependencias: una convergencia necesaria”

María Ángeles Luego Martín. Catedràtica d'universitat. Àrea de Coneixement de Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics. Departament de Psicologia Clínica i Psicobiologia. Universitat de Santiago de Compostel·la.

“Actitudes asociadas al cannabis en los adolescentes”

Álvaro Olivar Arroyo. Tècnic de Prevenció. Equip de suport i seguiment I+B. Departament de Prevenció. Institut d'Addiccions. Madrid Salud.

Taula 12 “Dona i addiccions”

Moderadora: Carmen Puerta. Centro de Atención a las Drogodependencias (CAD) Sector 4 (San Blas). Institut d'Addiccions. Madrid Salud.

“Utilización de AUDIT y MALT en población femenina”

José Angel Fernández García. Societat Científica Espanyola d'Estudis sobre el Alcohol, el Alcoholisme i altres Toxicomanies.

“Cocaína y conductas violentas desde una perspectiva de género”

Silvia Tortajada Navarro. Institut d'Història de la Ciència i Documentació López Piñero. Universitat de València-CSIC. València.

“La perspectiva de género en los usos de drogas de síntesis química. Visibilizando las vivencias de las mujeres”

Nuria Romo. Institut d'Estudis de la Dona. Departament d'Antropologia i Treball Social. Universitat de Granada.

11.30-12.00 h Cafè de treball.

12.00-13.15 h **Taula 13 “La depressió: un trastorn ubic en les addiccions”**

Moderador: José Carlos Pérez de los Cobos. Unitat de Conductes Addictives. Servei de Psiquiatria. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

“Tratamiento farmacológico de la depresión en las adicciones”

Marta Torrens Mèlich. Cap de la Unitat d'Abús de Drogues. IPAS-Hospital del Mar. Barcelona.

“La conexión entre el trastorno bipolar y las adicciones”

Ana González Pinto. Servei de Psiquiatria. Hospital Santiago Apóstol. Vitòria. País Basc.

“Aspectos clínicos y tratamiento de depresión en pacientes duales”

Miguel Ángel Landabaso Vázquez. Psiquiatre del Centre de Salut Mental Drogodependències. Barakaldo. Biscaia.

Taula 14 “Els trastorns duals en drogodependències”

Moderadora: Cristina Molina. Pla director de salut mental i addiccions. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

“Cannabis y esquizofrenia: un modelo para la comprensión de la interacción genes-ambiente”

Araceli Rosa de la Cruz i Lourdes Fañanás. Unitat de Biologia Evolutiva Departament Ciències Experimentals i de La Salut. Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

“Drogas, sustancias o psicofármacos”

Luis San Molina. Servei de Psiquiatria. UIPA. Hospital de San Rafael. Hospital Universitari Vall d'Hebron. Barcelona.

“Consumo de cannabis como factor de vulnerabilidad a la esquizofrenia en seres humanos”

Lorena García Fernández. Servei de Psiquiatria. Hospital Clínic Universitari Sant Joan. Alacant.

13.15-14.30 h **Taula de debat i reflexió “El metge en drogodependències i la seva especialització”**

Bartolomé Pérez Gálvez. Servei de Psiquiatria. Hospital de Sant Joan. Alacant.

Jesús Fernández Ochoa. Unitat d'Aguts. Hospital de Valmes. Sevilla.

Gabriel Rubio Valladolid. Programa d'Investigació d'Alcohol. Serveis de Salut Mental. Retiro, Madrid.

Taula de comunicacions orals

14.30-16.30 h Dinar de treball.

16.30-17.45 h **Taula 15 “Gens i addicció: al puzzle hi faltaven les peces”**

Moderador: Javier Meana. Departament de Farmacologia. Universitat del País Basc. Leioa. Biscaia.

“Factores genéticos dopaminérgicos y cannabinoides en la comorbilidad adictiva de los pacientes psiquiátricos”

Guillermo Ponce Alfaro. Servei de Psiquiatria. Hospital Universitari Doce de Octubre. Madrid.

“Influencia de la genética en la farmacología de las drogas de abuso”

Rafael de la Torre Fornell. Unitat de Farmacologia. Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM). Barcelona.

“Genética de la susceptibilidad individual a la drogadicción”

Emilio Ambrosio Flores. Departament de Psicobiologia. Universitat Nacional de l'Educació a Distància (UNED).

Taula 16 “La psicologia davant la quimera de l’or (joc patològic)”

Moderador: José A. Santos Cansado. Psicòleg. Secretaria Tècnica de Drogodependències. Direcció General d'Atenció Sociosanitària i Salut. Servei Extremeny de Salut. Conselleria de Sanitat i Consum. Junta d'Extremadura.

“Concepto, comorbilidad y tipología de las ludopatías”

Ángels González Ibáñez. Pla Director de Salut Mental i Addiccions. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

“Las distorsiones cognitivas en la ludopatía”

Francisco Labrador. Catedràtic de Psicologia Clínica. Universitat Complutense de Madrid.

“Tratamiento psicológico del juego patológico”

Enrique Echeburúa. Catedràtic de Psicologia Clínica. Universitat del País Basc. Sant Sebastià.

17.45-19.00 h **Taula 17 “El desafiament assistencial de l’heroïna continua present”**

Moderador: Antonio Marcos Flores. Responsable del Programa de drogues de la Creu Roja a Castella i Lleó. Centre d'Atenció a Drogodependents de la Creu Roja a Valladolid. Responsable del Programa de drogues de la Creu Roja a Castella i Lleó. Valladolid.

“Infección por VIH y vía de consumo de heroína. Proyecto Itinere”

Luis de la Fuente. Centre Nacional d'Epidemiologia. Institut de Salut Carlos III.

“Consumo de heroína y exclusión social en diez ciudades europeas”

Joan Carles March. Escola Andalusia de Salut Pública. Campus Universitari de Cartuja. Granada.

“Heroína oral: ensayo clínico controlado en Cataluña” (grup català per a l'estudi de programes de manteniment amb heroïna oral)

Miquel Casas. Servei de Psiquiatria. Hospital Universitari Vall d'Hebro. Barcelona

Miquel Del Rio. Unitat de Drogodependències. Servei de Psiquiatria. Hospital Mútua de Terrassa.

Fanny Batlle. Unitat de Conductes Addictives. Servei de Psiquiatria. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona.

Joan Colom. Subdirecció general de Drogodependències. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

**Taula 18 “En algun punt entre el no-res i el National Institute on Drug Abuse (NIDA):
recerca i publicacions d’origen espanyol”**

Moderadora: Teresa Samper Gras. Fundació per a l'Estudi Prevenció i Assistència a les Drogodependències (FEPAD).

“La red RTA: un modelo de investigación colaborativa”

Fernando Rodríguez de Fonseca. Fundació IMABIS. Hospital Carlos Haya de Málaga.
Coordinador de la Xarxa de Trastorns Addictius (RTA).

“Análisis de la producción científica e indicadores de colaboración, calidad, difusión e
impacto de los grupos españoles de investigación en drogodependencias”

Gregorio González Alcaide. Institut d'Història de la Ciència i Documentació López Piñero.
Universitat de València-CSIC. València.

“La National Hispanic Science Network on Drug Abuse”

Antonio Cepeda-Benito. Departament de Psicologia. Universitat A&M de Texas. College
Station.

19.00 h Assemblea de socis